

Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»

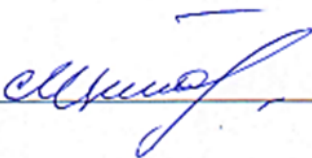
РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНЕ ВИКОНАВСЬКЕ МИСТЕЦТВО»
кафедра оркестрових інструментів (духові та ударні інструменти)

Рівень вищої освіти	другий
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-наукова програма	– «Музичне мистецтво»

Розробник: *Кравченко Н. Ю., доктор філософії, доцент кафедри оркестрових інструментів.*

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Сучасне виконавське мистецтво» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» 2024 / 2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

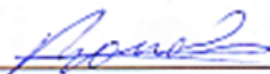
Гарант ОНП

Світлана ЩІТОВА

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Сучасне виконавське мистецтво» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «26» червня 2024 року).

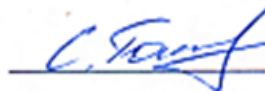
Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Сучасне виконавське мистецтво» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри оркестрових інструментів КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «25» червня 2024 року).

Завідувач кафедри

Сергій ГОРОВОЙ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість кредитів – 4	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 2-й
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – 2	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр – 2-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/1,5	Рівень вищої освіти – другий	Практичні заняття – 42 години
Вид контролю – заліки	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 78 годин

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета викладання дисципліни «Сучасне виконавське мистецтво» (духові та ударні інструменти) полягає у створенні комплексної освітньо-професійної програми, яка налаштована на розкриття та вивчення нових тенденцій – сучасних «стилів-манер» виконавської практики і композиторської творчості та їх застосуванні в практичній діяльності студентів.

Мета дисципліни обумовила і **основні завдання курсу** «Сучасне виконавське мистецтво»:

- Розширення теоретичних знань: Надання студентам глибокого розуміння сучасних аспектів виконавського мистецтва, включаючи тенденції в розвитку жанрів, стилів та інтерпретаційних підходів.
- Розширення музичної географії у контексті композиторсько-виконавської та інструментальної техніки: Розкриття сучасних технік та методів запису і виконання музики на духових інструментах, спираючись на майстерність та творчий потенціал відомих виконавців ХХІ століття.
- Розкриття індивідуалізованого і деіндивідуалізованого способу музикування: Сприяння творчому самовираженню, стимулювання студентів до розвитку власних музичних «стилів-манер» та виконавської виразності, що дозволяє їм розкрити свої творчі здібності та певні стани музикування.
- Підготовка до професійної діяльності у контексті викликів ХХІ століття: Підготовка майбутніх виконавців до успішної кар'єри в музичній сфері, надання необхідних інструментів та знання для виходу на ринок праці та взаємодії зі слухацькою аудиторією.
- Сприяння культурній освіченості та естетичному розвитку: Збагачення культурного багажу студентів шляхом вивчення нової музики з її тенденціями у виконавському мистецтві та їхнього історичного контексту, формуванню вміння аналізу та оцінки мистецьких виразних засобів у виконавському мистецтві, розвиваючи тим самим естетичний смак студентів.

2.3. Компетентності:

2.3.1. Загальні:

ЗК 2 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 8 Здатність працювати в міжнародному контексті.

2.3.2. Спеціальні (фахові):

ФК 2 Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 5 Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 6 Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 7 Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 9 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

2.4. Програмні результати навчання:

РН 1 Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.

РН 3 Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

РН 6 Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН 7 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН 8 Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІН ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 1.

Теоретико-методологічні засади трансформації музичної експресії кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Перший тематичний блок «Сучасного виконавського мистецтва» присвячений висвітленню процесів та факторів, що впливають на зміни в музичній експресії у перехідні періоди. Саме така налаштованість виділяє «культурний світ» від 1970-х років до сьогодення, а точність такого хронологічного визначення підкріплена показниками метафізики історії, тобто повторюваності у період останніх трьох десятиліть років попереднього століття і двох десятиліть у тому, що наступає, накопичень суттєвих змін, які змоделювали обриси наступного періоду історичної ходи, що різко відмінні від попереднього досвіду. Таким чином у контексті даної проблематики і накопичень знань розглядаємо найближчі два попередні століття, від 1870-х до 1920-х, від 1770-х до 1820-х років зазначені різким зламом стильових засад культурного стану у цілому і музичного зокрема відносно їм передуючого культурно-мистецького буття. Особливо відзначені звичайно 1970-ті – 2010-ті роки та 2020-ті, які видають відсторонення модерну-авангарду на користь пост-авангарду – пост-модерну. Мова йде про залучення а-традиціоналістської позиції до поєднання з традиціоналістськими заставами творчого мислення, і це створює ту знамениту «мозаїчність» та «нову еkleктику» пост-авангардного (і пост-модерного) буття. В такому контексті тематичний блок №1 у структурі, складається з двох тем які надають змогу, більш конкретніше предметнити сутність питань сучасного музичного виконавства, що актуалізують увагу на метафізиці історії та на значенні концертно-виконавської практики в цих позиціях, студентів-магістрів (духові та ударні інструменти) у процесі професійної підготовки майбутнього фахівця музичного мистецтва.

Тема 1.1 Пост-авангард як феномен культури і музики ХХ – початку ХХІ століття.

Відповідно до сказаного, здійснюється огляд пост-авангарду як феномену культури і музики що: втілює закономірний етап антиномій ХХ сторіччя і одночасно метафізичних «повторювань», охоплюючи культурний світ від сторіччя до сторіччя; та подолання в пост-авангарді – пост-модерні антитез модерну-авангарду і традиціоналізму, котрі виводить на мозаїчність творчого мислення, народжуючи концептуальне мистецтво «нового часу», в якому порушуються межі мистецько-художньої закінченості і тим стираючи межі видових розділень видів діяльності і творчості.

Тема 1.2 Категорія «сучасність» як форма інтерпретативного часу і мови музики ХХІ століття.

Проте в таких смислових навантаженнях важливою постає і сама «сучасність» як категоріальне поняття, що в даній темі дисципліни, розглядаємо як широкий спектр «художнього часу культури і музики», маємо на увазі діалогічність у часових і просторових відносинах. «Сьогодення» – атрибут сучасного нашого буття – поняття сучасності набуває самостійного статусу

інтерпретаційного часу, як особистісно-психологічного часу інтерпретації зі своїми власними смисловими компонентами та резонансами.

Отже така тематична налаштованість першого блоку дозволяє краще розуміти сутність та напрями розвитку музичного мистецтва у перехідний період від ХХ до ХХІ століття, і категорії самої «сучасності» як такої, що є важливим для сучасних музикантів-виконавців (студентів-практиків на духових та ударних інструментах), але буде корисною і, для композиторів, музикознавців та широкої аудиторії музичних цінителів.

ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 2.

Аспекти сучасного виконавського мистецтва у контексті музичної географії національних музично-виконавських шкіл ХХІ століття.

Даний тематичний блок пропонує розгляд аспектів сучасного виконавського мистецтва у контексті «музичної географії» – тобто національних музично-виконавських шкіл ХХІ століття, де увага зосереджується на дослідженні впливу географічного та культурного середовища з їх особливими традиціями, що склали певну модель та впливають на розвиток музичного виконавства тієї чи іншої країни. Виходячи з цього, тематична направленість дозволяє розглянути унікальні риси, техніки та «стилі-манери» що установили певні «модні» тенденції у композиторській і виконавській діяльності ХХІ століття. Вона розкриває важливі аспекти міжкультурного обміну (у контексті подолання культурної дистанції по принципу захід-схід) та взаємовпливу в музичній сфері, а також розвиток сучасних тенденцій у виконавському мистецтві у межах залучення різних національних контекстів. Дослідження цієї теми сприяє кращому розумінню світового музичного культурного різноманіття та сприяє обміну ідеями та практиками між музикантами-виконавцями з усього світу.

Тема 2.1 Європейські новітні тенденції у сфері музики: композиторський і виконавський фактор (Франція, Італія, Німеччина та ін.).

Перша тема блоку зосереджується на вивченні передових тенденцій у музичній сфері Європи, охоплюючи тим самим широкий спектр тем, відновлення та виникнення нових жанрів і стилів-манер, які демонструють географічне багатство мислення і смислів залучаючи певний національно-інноваційний технологічний потенціал у створенні та виконанні музики ХХІ століття. Важливим аспектом цієї теми є розуміння впливу сучасних тенденцій на культурний ландшафт Європи у контексті глобальної музичної мізансцени. Таке дослідження композиторських та виконавських факторів дозволяє краще зрозуміти динаміку та напрями розвитку музичного мистецтва у сучасному європейському ареалі, що є важливим для студентів-магістрів в умовах сьогодення.

Тема 2.2 Музична ситуація Північної і Південної Америки: діяльність відомих композиторів, виконавців та колективів ХХІ століття.

Тематична навантаженість у контексті заявленої теми, відображає багатство та різноманітність музичних традицій, стилів та жанрів у цьому регіоні. Діяльність відомих композиторів, виконавців та колективів створює

унікальний музичний ландшафт, який поєднує у собі елементи традиційної і а-традиціоналістської позиції щодо музики з сучасними експериментами та інноваціями. У контексті даної географії розглядається; *джаз* (США вважаються колыскою джазової музики, і джаз став важливим американським музичним жанром, що має великий вплив на світову культуру, і сьогодні постає в новому своєму образі залучаючи і технічний потенціал Європи по принципу академічної складової); *рок і рок-н-рол* (ці жанри мають глибокі корені в американській музичній культурі і відіграють значну роль в музичному ландшафті XXI століття); *кантрі та фолк* (жанри є важливою складовою американської музичної традиції, відображаючи культурні та історичні аспекти різних регіонів країни); *латиноамериканська музика* (сальса, танго, меренге, регетон); *електронна музика* (Сполучені Штати та Канада також мають розвинену електронну музичну сцену, яка постійно еволюціонує та впливає на світову електронну культуру). Дослідження музичної ситуації у цих регіонах відкриває широкі можливості для вивчення та апresiasi різноманіття музичної культури та її впливу на світову сцену.

Тема 2.3 Актуальність здобутків країн музичного Сходу (Китай, Японія, Індія) у контексті нового часу.

Актуальність здобутків країн музичного Сходу вписується у загальний контекст дисципліни, оскільки сьгоднішні тенденції у світі як ніколи акцентують увагу на «Східності» як в економічному, політичному, культурному, філософсько-етичному і естетичному, не забуваємо і про масовий інтерес до практицизму (наприклад йога) і так далі. Відповідно до таких затребуваностей і музичне мистецтво проникне в XXI столітті моделями, що втілюють стилі-манери східного нахилу. Цим обумовлена і зверненість до культурного діалогу «захід-схід» – «схід-захід», що сконцентрувався налаштованістю композиторів-виконавців до іншо-релігійного, іншо-національного втілення та іншо-інструментального обіходу.

Важливим у контексті даної теми постає розгляд нового виконавського архетипу «Крішну» – що демонструє культ духовності і культ чуттєвості, встановлюючи гармонію духовного та матеріального, абстрактно-ідеального та конкретно-чуттєвого (актуальних для «нового мистецтва») ігноруючи тим самим грані музичних архетипів «Аполлона» та «Діоніса».

В свою чергу такі розвідки порушили і ситуацію егоцентрично спрямованого артистизму Новітнього часу, де артистизм що поширився у кінці XX – початку XXI століття (віддзеркалюючи основні течії європейського символізму, модернізму-авангарду) набув нового *деіндивіалізованого* принципу музикування заради усвідомлення вищого як засвоєння спадщини буддистського Сходу, що так добре сьгодні продемонстровано носіями цієї традиції.

ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 3.

Специфіка сучасного українського музичного мистецтва у налаштованості до «нової музики»: композиторський та виконавський аспекти духовної творчості.

Тематичний блок присвячено розвідкам української музичної культури у контексті сучасних тенденцій та новаторських підходів у мистецтві. Ця тема вивчає, як українські композитори та виконавці реагують на виклики та зміни у музичному світі, зосереджуючись на розвитку «нової музики» – експериментальних, авангардних та інноваційних напрямків у мистецтві. У цьому контексті вивчаються композиторські підходи до створення сучасної музики, включаючи використання нових технологій, електронних засобів та нетрадиційних звуків. Також досліджуються виконавські аспекти, такі як техніка гри, інтерпретація та використання інноваційних музичних інструментів. Заявлена тема є важливою для розуміння та підтримки розвитку сучасного українського музичного мистецтва, а також для стимулювання творчості та інновацій серед молодих композиторів та виконавців. Вона відображає динамічний та живий характер української музичної сцени та сприяє взаємодії зі світовими тенденціями у мистецтві.

Тема 3.1 Твори для духових інструментів: особливості жанрової палітри та засобів виразності.

Тема зосереджується на аналізі різноманітних музичних творів, призначених для виконання на духових інструментах. Вона досліджує різноманітні жанри, включаючи симфонічні, камерні, сольні, а також музику для духових ансамблів. Розглядаються особливості композиційної структури, характеристики звукового виразу та інтерпретації, а також особливі можливості та технічні вимоги, які ставляться перед виконавцями на духових інструментах. Ця тема дозволяє краще зрозуміти різноманітність та багатство музичної палітри національного ареолу України, та допомагає музикантам здійснювати більш глибокий та емоційно насичений вираз у своїй музичній практиці.

Тема 3.2 Мистецький ареол України у контексті творчих універсалій ключових музичних заходів країни.

Представляє різноманіття музичного доробку та культурної спадщини України у контексті найважливіших музичних подій та заходів, які формують мистецький образ країни. Охоплює широкий спектр аспектів, включаючи музичні фестивалі, конкурси, концерти, театральні вистави, творчі об'єднання (наприклад: «Камер-фест», Київ; «Два дні і дві ночі нової музики», Одеса; «Музика без меж», Дніпро), які впливають на розвиток музичної культури України. Дослідження мистецького ареолу допомагає виявити унікальні риси та особливості української музичної традиції, а також вивчити її вплив на світову культуру. Сприяє також взаємодії та обміну досвідом між українськими та іноземними музикантами та мистецькими колективами, сприяє популяризації української музики та культури у світі. Розглядається і особливий аспект становлення музиканта-виконавця, де ключовий вплив і установки знаходимо у раніше зазначених подіях, як педагогічно-виховний доробок.

ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 4.

Ритуально-духовні засади в музиці ХХІ століття з їх пролонгацією у самодостатню художньо-образну сферу.

Тематична направленість блоку акцентує увагу на релігійно-обрядових і ритуальних виявленнях в музичному мистецтві як особливої тенденції «сучасності», де показові світові релігії – Християнство і Буддизм та їх служби (практики), а також інші релігійні служби з їх філософськими поглядами в яких маємо цілий ряд практик, які належать до Східного світосприйняття – індуїзму, дзен, даосизму, тантризму, йозі, ісламу, суфізму, в яких музика займала чільне місце. Звернення до Християнства продиктоване національними перевагами релігійного осягнення та зразками композиторсько-виконавської діяльності у XXI столітті, що спираються на екстатичну звуко-виявлення, а буддистський нахил продиктований світовими виборами буддизму і дзен-буддизму в поданні практицизму по принципу східності. Розвідки спеціальної літератури в даній темі, а саме: музично-історичних, мистецтвознавчих, літературознавчих описів та філософсько-етичних, релігійних доктрин щодо медитації як духовно-психічної практики та взаємодії тих практик з мистецькою сферою, направлені на формулювання і розуміння певних рис музики такого нахилу і її особливих форм репрезентації.

Тема 4.1 Феномен тиші у музиці XXI століття та її презентанта.

У музиці XXI ст. *тиша* – це не просто відсутність «шуму», а особливий орієнтир на сакралізацію установок нової виконавської манери по принципу зосередження-вслухання. І в такому *тихому*-контексті розглядаються ключові принципи для досягнення того ефекту, а саме – використання різних прийомів і техніки від традиційних звуків до цілої палітри нетрадиційних звучань, різних монофонічних і спеціальних ефектів, проте важливе значення у звучанні тиші набувають ревербераційні можливості, відлуння або після-звучання. Порушуються розвідки і до питань особливого паузування (наприклад *Ikkitama*), що являють собою ту субстанцію, що народжує тишу або ефект якби не звучання.

Тема 4.2 Феномен медитативності-споглядальності у музиці для духових інструментів і виконавська репрезентація.

Здійснюється огляд спеціалізованої літератури: музично-історичних, мистецтвознавчих, літературознавчих описів та філософсько-етичних, релігійних доктрин щодо медитації (схід) і споглядальності (захід) у її європейському виявленні, як духовно-психічної практики та взаємодії тих практик з мистецькою сферою, що демонструє риси медитативності-споглядальності в музиці: духовне пізнання, універсальність концепцій, архетиповість, екстатичність, ритуальність, символічність, у тому числі дзвонність, інтровертність, сугестивність, монологічність, надособистісний-надбуттєвий характер музикування, зосередженість, молитовність, споглядальність, статика; кантілена, паузування, quasi не-звучання, тонність (тривалі звучання), просторовість-акустичність, містеріальність, повторюваність-репетитивність, особлива програмність.

Тема 4.3 Числова семантика у музиці XXI століття та виконавські ідеї її презентації: на прикладі творчості Гергелі Ітцеса.

В темі розглядається композиція *Pi – Transcendent*, в заявленій quasi-програмотності якої, і формоутворюючий аспект, прослідковується числова математична ідея твору, що базується на нумерологічних відправах до безкінечності $Pi – (\pi)$, що має значення відношення довжини кола до його діаметра, і тому теоретично сама композиція має нескінченну довжину, проте зазначимо, що також створює духовну відправу до занурення в атмосферу звукового шаріння, демонструючи музику «гармонії сфер», яку знаходимо в описах античних філософів (Піфагора, Платона). Даний витвір музичного мистецтва Ітцеса (композитора і виконавця) постає унікальним прикладом презентації числової семантики у музиці сьогодення, що надає студентам певний виконавський досвід і технічний арсенал у втіленні такого типу музикування.

ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 5.

Універсалізація інструменталіста-виконавця як особлива риса у музичному мистецтві XXI ст.

В тематичному блоці розглядається сучасний етап розвитку духовного і суспільного розвитку життя, яке багато в чому залежить від активності, творчої зрілості, професійної компетентності творчої інтелігенції, що покликана розв'язувати проблеми такого характеру. І в такому контексті з актуальними для сьогодення реаліями виокремлюється роль музичного мистецтва, як найпопулярнішого і найвпливовішого серед мистецтв та постать музиканта-виконавця. У зв'язку з цим і сучасно-загальними освітніми тенденціями особливого значення набуває категорія «універсалізованості» виконавця, до речі яка в історії музики вже була відмічена у XVII – XVIII століттях, проте в сучасному світі XXI ст. виявила нові детермінанти. Структура даної тематики обумовила план з трьох тематично-підлеглих тем, де:

Тема 5.1 «Виконавець-педагог», «Виконавець-композитор», «Виконавець-дослідник»: аспект універсалізації особистості у мистецтві XXI ст.

«Універсальність» розглядається і зазначається, як особливого роду осмисленість процесів творчості, які аж ніяк не завершуються певним етапом сучасності та навряд чи можливі такого роду остаточні «розв'язка-фінал». У такому контексті «творчості» термін «виконавець» – то є постать по принципу універсальності, яка стає дуже містким і багатовекторним явищем на порубіжжі кінця XX – початку XXI століть. Саме з таких заявлених позицій і висвітлюється сутність головної проблематики представленої теми: а саме, виконавець-педагог, що постає персоною широко-обізнаного як творчого так і, теоретично-освітнього (носія певних традицій і здобутків в обох сферах) потенціалу; виконавець-композитор, що залучає композиційні теорії творення музичної матерії у контексті власних творчих навіювань (які склались під впливом особливих подій як то наприклад у духовиків сучасності); виконавець-дослідник – особливого роду творець, виконавська специфіка якого сконцентрована на перетворенні зашифрованих інтонацій-наспівок, смислів і «кодів» у звуковій канві на словесно-смысловий переклад, покликаний пояснити

і передати певні процеси та смислові установки, які залучають культурологічний і музикознавчий комплекси музичного мистецтва.

Тема 5.2 Основні принципи методики розробки музичного матеріалу: на прикладі композиторів-виконавців і педагогів сучасності.

У контексті даної теми представлена методика, принципи якої – створення умов коли конкретна професійна діяльність здійснювалася в контексті мистецького середовища; були почерпнуті у відомих виконавців-композиторів (наприклад у компаративному аналізі В. Офферманс / Кайя Сааріаха) і у техніці композиції-сценаристики за К. Цепколенко, де: висвітлюється формування психічних функцій і здібностей, які з одного включають сферу «реального», а з іншого – впроваджують структуру набуття «нового» сприйняття, переживання, розуміння змістовності зв'язків з майбутнім, естетичної свідомості, естетичної позиції, як особливого статусу виконавця-композитора.

Тема 5.3 Типології сучасного виконавського мистецтва як підґрунтя для творчого втілення музичних творів.

Ця тема спрямована на опис та класифікацію різних аспектів сучасного виконавського мистецтва з метою розуміння його різноманітності та розвитку. В контексті даної тематики обговорюються різновиди та характеристики виконавського мистецтва, такі як сольне виконання, ансамблеве мистецтво, камерно-ансамблеві колективи та виконавчі оркестри. Аналізуючи ці типології, студенти-практики магістерського рівня вищої освіти (духові та ударні інструменти) можуть ідентифікувати ключові риси, характеристики та особливості кожного виду виконавства. Це надає виконавцям та виконавцям-композиторам підґрунтя для творчого втілення музичних творів, а також дозволяє краще розуміти й оцінювати сучасні тенденції у виконавському мистецтві. Такий підхід стимулює розвиток творчих здібностей та сприяє створенню новаторських та виразних музичних інтерпретацій.

ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 6.

Наукові підходи у дослідженні теорії сучасного виконавського мистецтва (духові та ударні інструменти).

Ставить за мету вивчення та аналіз новітніх тенденцій у виконавському мистецтві, зосереджуючись на духових та ударних інструментах, включаючи в себе різні наукові підходи та методи, спрямовані на розвиток теоретичних знань у сфері виконавської практики. Розглядається аналіз технічних аспектів гри на духових та ударних інструментах, вивчення історичного розвитку виконавського мистецтва, аналіз впливу сучасних технологій на виконавську практику, а також дослідження психологічних та фізіологічних аспектів музикування.

Тема 6.1 Методи аналізу сучасних тенденцій у виконавському мистецтві.

Тематична направленість ставить перед собою завдання – вивчення та аналізу сучасних напрямків у виконавському мистецтві з метою розкриття їхніх особливостей, впливу та значення. Ця тема охоплює широкий спектр підходів, що використовуються для дослідження та розуміння актуальних тенденцій у

виконавському мистецтві. Особливого значення у даному контексті набуває саме музичний текст, у підході до якого запропоновані наступні методи з їх детальним розглядом: виконавсько-органологічний, виконавсько-текстологічний, інструментознавчий підхід та міждисциплінарний які особливо відмічені затребуваністю і вписаністю у сферу музикознавства з напрацюваннями дотичними не лише до тенденцій сучасності, але і, музикування на духових інструментах зокрема. Такі методи були почерпнуті автором з наукового фонду, дотичного саме до направленості музики для духових та ударних інструментів (див. роботи: В. П. Качмарчик, В. В. Громченко, Н. Ю. Кравченко, З. П. Буркацький, І. С. Гишка, П. Ф. Круль та ін.).

Тема 6.2 Психологічні аспекти виконавського мистецтва.

В даному контексті увага зосереджується на розумінні впливу психологічних факторів на процес виконавської діяльності музикантів. Тема направлена на рефлексію внутрішнього світу музикантів, їх мотивацію, емоційний стан, стресові реакції та інші психологічні аспекти, що впливають на їхню виконавську майстерність та професійний успіх, а для сучасного музикування це дуже важливо, оскільки музика ХХІ століття то – «музика певних станів». Один із аспектів, який вивчається в рамках цієї теми – мотивація музикантів, яка є ключовим резонансом до виконавської діяльності, які цілі вони ставлять перед собою, і як це впливає на їхній творчий процес та виконавську майстерність. Інший важливий аспект – «екзистенція», яка втілює унікальний духовно-емоційний стан виконавця та його стиль-манеру під час виступів, тут розглядаються і емоції переживають музикантів та як це впливає на їхню техніку і взаємодію з слухацькою аудиторією. Окремому обговоренню приділяється увага виокремленій «стресовій навантаженості» та підходам до її подолання. Таким чином тема постає важливою для розуміння внутрішнього світу музикантів та психологічних процесів, що відбуваються в них під час виконавської діяльності, що в свою чергу допомагає вдосконалити техніку виконавства, підвищити професійну майстерність та досягти більшої екзистенційної «незалежності-свободи».

Тема 6.3 Вивчення впливу сучасних технологій та медіа на виконавське мистецтво.

Тематична заданість спрямована на аналіз та оцінку впливу сучасних технологій, зокрема цифрових, та медіа-платформ на процеси створення, запису, виконання та споживання музики, але і, на їх залучення до освітнього процесу. Дослідження цієї теми включає аналіз рольової взаємодії музичних технологій та медіа-середовища в еволюції виконавського мистецтва, а також вивчення їхнього впливу на культурно-соціальні аспекти музичної індустрії.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва розділу і теми	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Індив.

Тематичний блок 1. Теоретико-методологічні засади трансформації музичної експресії кінця XX – початку XXI століття.	20		7			10
Тематичний блок 2. Аспекти сучасного виконавського мистецтва у контексті музичної географії національних музично-виконавських шкіл XXI століття.	20		7			11
Тематичний блок 3. Специфіка сучасного українського музичного мистецтва у налаштованості до «нової музики»: композиторський та виконавський аспекти духової творчості.	20		7			15
Тематичний блок 4. Ритуально-духовні засади в музиці XXI століття з їх пролонгацією у самодостатню художньо-образну сферу.	20		7			16
Тематичний блок 5. Універсалізація інструменталіста-виконавця як особлива риса у музичному мистецтві XXI ст.	20		7			13
Тематичний блок 6. Наукові підходи у дослідженні теорії сучасного виконавського мистецтва (духові та ударні інструменти).	20		7			13
Усього годин	120		42			78

5. Теми лекційних занять навчальним планом не передбачені

6. Теми лабораторних занять навчальним планом не передбачені

7. Теми індивідуальних занять навчальним планом не передбачені

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва відповідної теми для самостійної роботи	Всього годин для сам.ро.
1	Пост-авангард як феномен культури і музики ХХ – початку ХХІ століття.	10
2	Актуальність здобутків країн музичного Сходу (Китай, Японія, Індія) у контексті нового часу.	11
3	Мистецький ареол України у контексті творчих універсалій ключових музичних заходів країни.	15
4	Феномен медитативності-споглядальності у музиці для духових інструментів і виконавська репрезентація.	16
5	Типології сучасного виконавського мистецтва як підґрунтя для творчого втілення музичних творів	13
6	Психологічні аспекти виконавського мистецтва.	13
		78

9. Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені

10. Методи та технології навчання

Вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Сучасне виконавське мистецтво» передбачає методологічний базис, а саме, поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них – активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні:

- *компаративному аналізі* музики і виконавських «стилів-манер»; *демонстраційному підході* із залученням музичного інструментарію, комп'ютерної техніки, аудіо- та відео-файлів виконавсько-текстологічних зразків;
- *виконавсько-органологічному та виконавсько-текстологічному аналізі*, що направлені на відображення філософсько-естетичних концептів та виконавської техніки сучасних музичних творів;
- *інструментознавчий підхід* до засадничих рис музики, яка базується у смисловій налаштованості до певної географії музичного інструментарію, що є важливим у подоланні виконавської дистанції по принципу «захід-схід»;
- *системний підхід* – збирання інформації;
- *міждисциплінарний метод*, основу якого становлять *естетико-художній, аналітичний, історико-стильовий, жанровий та семантичний*, що є традиційними для української вищої освіти і українського музикознавства та необхідними в обґрунтуванні проявів духової творчості в межах «Сучасного виконавського мистецтва».

11. Форми, методи та критерії оцінювання

До контрольних заходів відносяться поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль включає до себе перевірку засвоєння матеріалу вибіркових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань. Підсумковий контроль – заліки наприкінці II семестру – проводиться з метою оцінки результатів навчання в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. Основними формами контролю знань є *опитування-обговорення, термінологічний диктант, вікторина (слухова орієнтація в музиці) перевірка самостійних робіт магістрів та їх колективна презентація (робота в групі) на занятті.*

На базі навчально-методичних рекомендацій від 2021 року, кафедрою «оркестрові інструменти» Дніпровської академії музики були встановлені наступні критерії щодо **оцінювання** знань і компетентності здобувачів вищої освіти (ступінь магістра – оркестрові духові та ударні інструменти) з навчальної дисципліни:

Рівнева оцінка	Підстави для встановлення конкретної оцінки за виконану роботу, виявлені знання і вміння студента
Зараховано	<p>(відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)</p> <p>Студент глибоко й впевнено засвоїв весь матеріал, послідовно, логічно вірно його відтворює, може пов'язати теоретичні та практичні сторони дисципліни, вільно відповідає на нестандартні запитання, показує знання монографічного матеріалу, вірно обґрунтовує наукові поняття, володіє навичками виконання практичних завдань, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал.</p>
Не зараховано	<p>Студент не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичну роботу.</p>

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- 6.1 Друковані та електронні матеріали.
- 6.3 Робоча програма з дисципліни.
- 6.4 Силабус дисципліни

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА: КОМПОЗИТОРИ ТА ЇХ МУЗИЧНІ ТВОРИ, ЗАЛУЧЕНІ ДО ДИСЦИПЛІНИ

1. **Кайя Сааріахо:** «NoaNoa» (флейта, жива електроніка) «D'Om le Vrai Sens» (концерт для кларнета) «Trreste» (флейта, перкусія, скрипка, арфа, віолончель)
2. **Гергелі Ітцеса:** «Pi – Transcendent» (флейта)
3. **Д. Лігеті:** «Doppelkonzert» (флейта, гобой), «Six Bagatelles» (духовий квінтет)
4. **Дж. Крамб:** «Vox Balaenae» (флейта, віолончель, ф-но)

5. **А. Апостолу:** «*Trio*» (флейта, віолончель, ф-но)
6. **Д. Беннет:** «*Trio*» (флейта, віолончель, ф-но)
7. **К. Пани:** «*Antares*» (кларнет, скрипка, віолончель, ф-но)
8. **Л. Карвало:** «*Nil*» (флейта, кларнет, скрипка, віолончель, ф-но)
9. **В. Офферманс:** «*Honami*», «*Tsuro-no-Sugomori*» (Флейта)
10. **Дж. Рочбер:** *Ukiyo-e^{II} «Slow Fires of Autumn»*, (флейта, ф-но, флейта, арфа)
11. **Т. Такеміцу:** «*Voice*», «*Itinerant: Meguri-In Memory of Isamu Noguchi*», «*Air*» (флейта)
12. **Тосіо Хосокава:** «*Sen I-VII*» (окреме соло для кожного духового інструменту) «*Vertigal Song I-V*» (за тим же принципом)
13. **Кадзуо Фукусіма:** «*Mei*» (флейта)
14. **Юлія Гомельська:** «*Wings of East Wind*» (флейта, кларнет, скрипка, віолончель, ф-но)
15. **В. Сильвестров:** «*Містерія*» (флейта, перкусія) «*Trio*» (флейта, труба, ф-но)
16. **Яна Фрейдліна:** «*Тиха соната*» (флейта, ф-но)
17. **В. Мартинюк:** «*Trio*» (флейта, віолончель, ф-но) «*Квартет*» (для саксофонів)
18. **К. Ценколенко:** «*Доля Доріана*» (камерна опера – у контексті запропонованого твору розглядається саме позиція духових у камерному оркестрі)
19. **Р. Шанкар:** «*Ragi*» (різні органологічні склади)
20. **Я. Косаку:** «*Bamboo Symphonia*» (ударні, флейта)

12. Рекомендована література

Основна

1. Андросова Д. Ритми репетитивності мінімалізму у співвідношенні з остінато концепції С. Скребкова. *Культура и цивилизация. Восток и Запад. Музыкальная культура: Восток–Запад*. Матеріали конференції. Одеса: Астропринт, 2006. С. 338–339.
2. лен Корбен Історія тиші: від ренесансу до наших днів. Львів–К.: Видавництво Аннети Антоненко; Ніка -центр; 2023, 144 с.
3. Грібіненко Ю. О. Тембровий континуум камерної музики Юлії Гомельської. Явище школи в музичному виконавстві та музикознавстві: історія та сучасність. *Матеріали III міжнародної науково–творчої онлайн–конференції* (25–26 лист. 2021 р.). Одеса: 2021. С. 56–59.
4. Громченко В. В. Духове соло в європейській академічній композиторській та виконавській творчості ХХ – початку ХХІ ст. (тенденції розвитку, специфіка, систематика): монографія. К.–Дніпро: ЛІРА, 2020. 304 с.
5. Данильченко Ю. Гергей Ітцес – композитор авангардної музики для флейти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич: Вип. 36, том 1, 2021. С. 67–73.

6. Карп'як А. Я. Концепційні засади художнього мислення сучасного флейтиста. Львів: Наукове товариство ім. Т. Г. Шевченка, 2013. 378 с.
7. Кравченко Н. Ю. Феномен медитативності у флейтовій музиці епохи пост-авангарду: дис... наук., ступ. доктора філософії. ОНМА ім. А. В. Нежданової: Одеса, 2022. 214 с.
8. Лаврик Н. І. Деякі питання виконавської інтерпретації камерних творів сучасних українських композиторів. *Музичне мистецтво*. 2005. В. 5. С. 178–188.
9. Мимрик М. Р. Особливості формування темброво-виражальних можливостей саксофона (на прикладі камерно-інструментальної творчості Ю. Гомельської та В. Рунчака). *Мистецтвознавчі записки*. 2014. В. 25. С. 99–106.
10. Носуля А. В. Втілення образу Сари Бернар у оперній творчості Ю. Гомельської: до проблеми авторського стилю. *Музичне мистецтво і культура*. 2021. Вип. 32, кн. 2. С. 29–38.
11. Потоцька О. В. Музичний твір як предмет виконавської інтерпретації. *Музикознавча думка Дніпропетровщини*. 2014. В. 9. С. 139–152.
12. Серова О. Ю. Тиша як специфіка презентації просторовочасових форм мінімалізму у музичній творчості. *Мистецтвознавчі записки*. 2012. В. 22. С. 119–126.
13. Сокол О. В. Виконавські ремарки: образ світу і музичний стиль. Одеса: Астропринт, 2013. 276 с.
14. Сучасні композитори України. Довідник сучасних композиторів України. Випуск 1. / Керівник проекту Кармела Ципколенко / редактори-упорядники Олександр Перепелиця та Юрій Семенов. Одеса: «Асоціація Нова Музика», 2002. 112 с.

Допоміжна

1. Делорі Л. О. Вабі-Сабі: Пошук краси в недосконалості. Київ: видавнича група «КМ-БУКС», 2020. 280 с.
2. Зимогляд Н. Ю. Градації медитативного в «Кітч-музиці для фортепіано» Валентина Сильвестрова. *Культура України*. Серія: Мистецтвознавство, 2018. Вип. 61. С. 106–116.
3. Кравченко Н. Ю. Філософія «МА» та її втілення у флейтових творах Кадзуо Фукусіми і Тосіо Хосокави. *Музичне мистецтво і культура*. Одеса, 2021. Випуск 37 книга 1. С. 327–339.
4. Маркова О. Поняття «інтонаційної ідеї» в світлі соціально-культурологічного підходу. *Українське музикознавство*, вип. 22. К., 1987. С. 23–30.
5. Самойленко О. І. Психологія мистецтва: сучасні музикознавчі проєкції: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020.

9. ЛІТЕРАТУРА ІНОЗЕМНОГО ТА ЕЛЕКТРОННОГО ПОДАННЯ

1. Проскурня А. Феномен пам'яті в проєкції на стиль та образність творів композитора: дзвонарство як символ відзвуку в творчості В. Сильвестрова.

- / Рец. на фільм.: С. Буковського. Валентин Сильвестров. URL: <https://dzygamdb.com/uk/films/2131>
2. Раві Шанкар. Що таке рага. Різниця між європейською та індійською музикою. URL: <https://meditation-portal.com/chto-takoe-raga-otlichie-evropejskojj-i-indijskojj-muzyki/>
 3. Тиша. Тлумачення із словника української мови. URL: <https://slovyk.ua/index.php?swrd=%D1%82%D0%B8%D1%88%D0%B0>
 4. Фрейдлін Ян. Говорит Композитор Ян Фрейдлін (1987). Классическая Музыка в Одессе 1980-х. URL: <https://sites.google.com/site/philarmonicalodessa1980s/koncertnye-filarmoniceski-e-obzory/govorit-kompozitor-an-frejdlin-1987>
 5. Шпенглер О. А. Філософські погляди. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B4_%D0%A8%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%B5%D1%80
 6. Ян Фрейдлін. Класична музика в Одесі 1980-х. URL: <https://sites.google.com/site/philarmonicalodessa1980s/koncertnye-filarmoniceski-e-obzory/govorit-kompozitor-an-frejdlin-1987>
 7. Clarkson, Austin, and Steven Johnson. "Rochberg, George." *In Grove Music Online*. 2001. URL: <http://www.oxfordmusiconline.com.proxy2.library.illinois.edu/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000023617>
 8. Govinda Maharaj B. S. Religion of the Heart. India. «Sripad Bhakti Premik Siddhanti Maharaj», 2009. 132 p. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B10vemA2eHTGMkhyZEE3TEZORmc/view?pli=1&resourcekey=0-y8OaoBWwINsHNQMe-hesOQ>
 9. Henfry Asha. Blowing east: A set of performance practice instructions for a western flautist presenting Japanese and Indian inspired works. *Research Online*. Bachelor thesis of Performing Arts / Edith Cowan University, 2007. 69 p. URL: https://ro.ecu.edu.au/theses_hons/1301/
 10. Meditation on OM: Relevance from ancient texts and contemporary science. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2952121/>
 11. Offermans Wil. Bamboo Tones. *For the Contemporary Flutist Online*. URL: <https://www.forthethecontemporaryflutist.com/etude-04/>
 12. Offermans Wil. *Honami: Für Flöte Solo*. Germany: Zimmermann, 1994. 4 p. URL: <https://www.justflutes.com/shop/product/honami-wil-offermans#gref>
 13. Offermans Wil. *Tsuru-No-Sugomori: A Traditional Shakuhachi Piece for Flute Solo*. Frankfurt: Zimmermann, 1999. 10 p.
 14. Okajima, Shuri. «A comparison between the two works for flute, viola, and harp by toru takemitsu and claude debussy: influences of debussy on takemitsu and similarities between the two composers». Doctoral dissertation of musical arts / University of Arizona. The University of Arizona, 2007. 127 p.

15. Ukiyo-e *Japanese Prints.* URL:
<https://www.theartstory.org/movement/ukiyo-e-japanese-woodblock-prints/>
16. Williams P. The cults of Buddhas and Bodhisattvas. URL:
https://is.muni.cz/el/1421/podzim2012/JAP116/um/36003903/Williams_Mahayana_Buddhism_Buddhas_and_Bodhisattvas.pdf